

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Varhaiskasvatuspalvelut, Suomenkieliset perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut
Voimassa 13.11.2025 alkaen

Sisällys

Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	3
Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma... 7	7
Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	8
Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa ..	8
Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	11
Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	14
Toimintakulttuuri ja sen periaatteet	17
Oppimisympäristöt ja työtavat	18
Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	19
Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	21
Oppilaan hyvinvointi ja oppimisen ja koulunkäynnin tuki	23
Opetuksen eriyttäminen	24
Kodin ja koulun yhteistyö.....	25
Opiskeluhoito	27
Oppilaanohjaus	29
Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.	31
Yhteistyö muiden tahojen kanssa Porvoon kaupungissa	32
Oppilaan arviointi	33
Todistukset.....	34
Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.....	36

Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaan-ohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Valmistavaa opetusta järjestetään luokilla 1–2 inklusiivisesti ja luokilla 3–9 ryhmämuotoisesti. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisen ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvälineiden ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Porvoossa perusopetukseen valmistava opetus aloitetaan kuusivuotiaille lapsille ja se koskee lapsia, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi tai ruotsi. Lapsi voi olla esimerkiksi maahanmuuttotustainen, paluumuuttaja, monikielinen tai kansainvälisesti adoptoitu.

Varhaiskasvatuspalveluissa perusopetukseen valmistava opetus järjestetään inklusiivisesti lapselle osoitetussa esiopetusryhmässä huoltajan valitsemalla opetuskielellä. Jos valmistavan opetuksen tarve tulee esiin ennen 31.3., aloitetaan valmistava opetus esiopetusvuonna. Tämän jälkeen valmistava opetus aloitetaan vasta koulun puolella. Opetusta annetaan viitenä päivänä viikossa. Lapsen tarvitsema oppimisen ja opetukseen osallistumisen tuki sekä valmistavan opetuksen lisäksi tarvittava varhaiskasvatus järjestetään samassa ryhmässä.

Valmistavaan opetukseen osallistuvat lapset, joiden kielitaito ei ole vielä riittävä esiopetuksen opetuksen seuraamiseen. Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen suomen kielen taitoa ja sen kehittymistä seurataan ja kartoitetaan ennen esiopetusvuoden alkua. Valmistavaa opetusta suositellaan, jos lapsen suomen kielen taitotaso jää alle kehittyvän alkeiskielitaidon (A1) KieliPeda-työvälineen 3. osiolla (monikielisen lapsen suomen kielen taitojen seuranta) arvioituna.

Kielen tason arvioinnin perusteella keskustellaan huoltajien kanssa lapsen tarpeesta valmistavaan opetukseen. Kesken esiopetusvuoden maahan tulleen lapsen valmistavaan opetukseen ottamisen perusteena ei tarvitse olla KieliPeda-työvälineen 3. osiota, kun on tiedossa, ettei lapsella ole suomen kielen taitoa. Tällöin KieliPeda-työvälineen käyttö aloitetaan osiolla 2 (monikielisen lapsen kielimaailman tarkastelu).

Päiväkodinjohtaja tekee esityksen lapselle esiopetusvuonna annettavasta perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Päätöksen valmistavaan opetukseen ottamisesta tekee varhaiskasvatusjohtaja.

Ennen valmistavan opetuksen aloitusta lapselle ja huoltajille järjestetään mahdollisuus tutustua esiopetuspaikkaan. Huoltajien ja lapsen kanssa järjestetään aloituskeskustelu, jossa on tulkki mukana. Tutustumiskäynnillä käydään läpi aloitukseen liittyviä käytänteitä sekä kerrotaan suomalaisesta esiopetuksesta/valmistavasta opetuksesta.

Valmistavaan opetukseen osallistuminen kirjataan lapsen oppimissuunnitelmaan. Jos lapsen taidot ja valmiudet kehittyvät vuoden aikana niin paljon, että hän pystyy seuraamaan yleistä esiopetusta, hän siirtyy valmistavasta opetuksesta kesken vuoden esiopetukseen. Päiväkodinjohtaja tekee esityksen valmistavan opetuksen päättymisestä ja päätöksen tekee varhaiskasvatusjohtaja. Lapselle tehdään päätös esiopetukseen ottamisesta.

Lapsi siirtyy esiopetusryhmässä saadun valmistavan opetuksen jälkeen ensisijaisesti lähikouluun, jossa jatketaan tarpeen mukaan suomi toisena kielenä -opetusta, kunnes oppilas voi osallistua suomi äidinkielenä -opetukseen. Kesken vuotta esiopetuksen valmistavassa opetuksessa aloittanut lapsi voi tarvittaessa jatkaa perusopetuksen valmistavassa opetuksessa.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Porvoon kaupungissa perusopetukseen valmistava opetus järjestetään inklusiivisesti alkuopetuksessa. Opetus voidaan järjestää kaikissa alakouluissa. Lähtökohtaisesti oppilas jatkaa samassa luokassa perusopetuksen oppilaana valmistavan opetuksen päätyttyä, mutta tarvittaessa oppilas voidaan sijoittaa myös alemmalle vuosiluokalle. Tällöin rehtori tekee asiasta erillisen hallintopäätöksen huoltajan hakemuksesta.

Muiden kuin alkuopetuksen oppilaiden osalta opetus järjestetään ryhmämuotoisesti perusopetukseen integroiden. Ryhmämuotoisessa valmistavassa opetuksessa opiskelevat oppilaat siirtyvät valmistavan opetuksen päätyttyä omaan lähikouluun perusopetuksen oppilaaksi. Ennen lähikouluun siirtymistä on tärkeää huolehtia nivelvaiheen tiedonsiirrosta, tutustumisesta sekä mahdollisuuksien mukaan asteittaisesta integroinnista uuteen kouluun. Mikäli mahdollista, siirtymät ajoitetaan lukukauden alkuun tai loman jälkeiseen aikaan.

Ryhmäjaot

Oppilaat jaetaan tarkoituksenmukaisiin opetusryhmiin oppilaiden iän ja edellytysten perusteella. Ryhmäjaon tulee tukea oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä sekä mahdollistaa opetussuunnitelman ja oppilaan opinto-ohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttaminen.

Porvoon perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmäkooksi on määritelty korkeintaan 10 oppilasta. Aluerehtori huolehtii opetusryhmien koordinoinnista ja tekee ehdotuksen uusien oppilaiden sijoittamisesta ryhmiin.

Opetuskielen määräytyminen

Valmistavassa opetuksessa opetuskieli on suomi tai ruotsi sen mukaan, onko oppilas jatkamassa suomen- vai ruotsinkieliseen perusopetukseen. Tämä määrää myös sen, onko oppilas suomen- vai ruotsinkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden järjestämässä valmistavassa opetuksessa.

Oppilaan huoltaja valitsee opetuskielen. Valintansa tueksi huoltajan on saatava riittävästi objektiivista tietoa Suomen kielitilanteesta, jotta hän pystyy arvioimaan valinnan merkityksen oppilaan koulunkäynnin, kotoutumisen ja jatko-opintojen kannalta. Oppilaan opetuskielen valintaa tukeksi tulee huomioida perheen tilanne ja tulevaisuudensuunnitelmat.

Valmistavassa opetuksessa oppilas tutustuu myös Porvoon alueen kaksikielisyyteen sekä suomen- ja ruotsinkieliseen kulttuuriin riippumatta siitä, opiskeleeko hän suomen- vai ruotsinkielisissä perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa.

Lukujärjestykset

Oppilaan tuntimäärä ensimmäisen, toisen ja kolmannen luokan oppilailla on lähtökohtaisesti 24 tuntia ja sitä vanhemmilla 26 tuntia viikossa. Tarvittaessa opetus voidaan järjestää myös paikallisen perusopetuksen tuntijakotaulukon mukaisesti. Lukujärjestykset voivat olla kokonaan oppilaskohtaisia tai ryhmän yhteisiä.

Oppiaineiden tärkeysjärjestys määräytyy oppilaan opinpolun mukaan – tärkeysjärjestyksessä huomioidaan, mitkä tiedot ja taidot korostuvat jatkossa. Lukujärjestykseen sisällytetään mukaan myös taito- ja taideaineita.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa huomioidaan myös Esiopetussuunnitelman perusteet 2014 ja Porvoon kaupungin esiopetussuunnitelma. Varhaiskasvatuspalveluissa järjestettävän valmistavan opetuksen opetussuunnitelma on yhteinen suomen- ja ruotsinkielisessä opetuksessa.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma sekä yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan osana lukuvuosisuunnitelmaa, ja se koskee myös perusopetukseen valmistavaa opetusta. Varhaiskasvatuksessa laaditaan osana vuosisuunnitelmaa toimipaikkakohtainen toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Porvoon kaupungissa on päätetty yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman laatimisesta kahden vuoden välein.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvien osien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

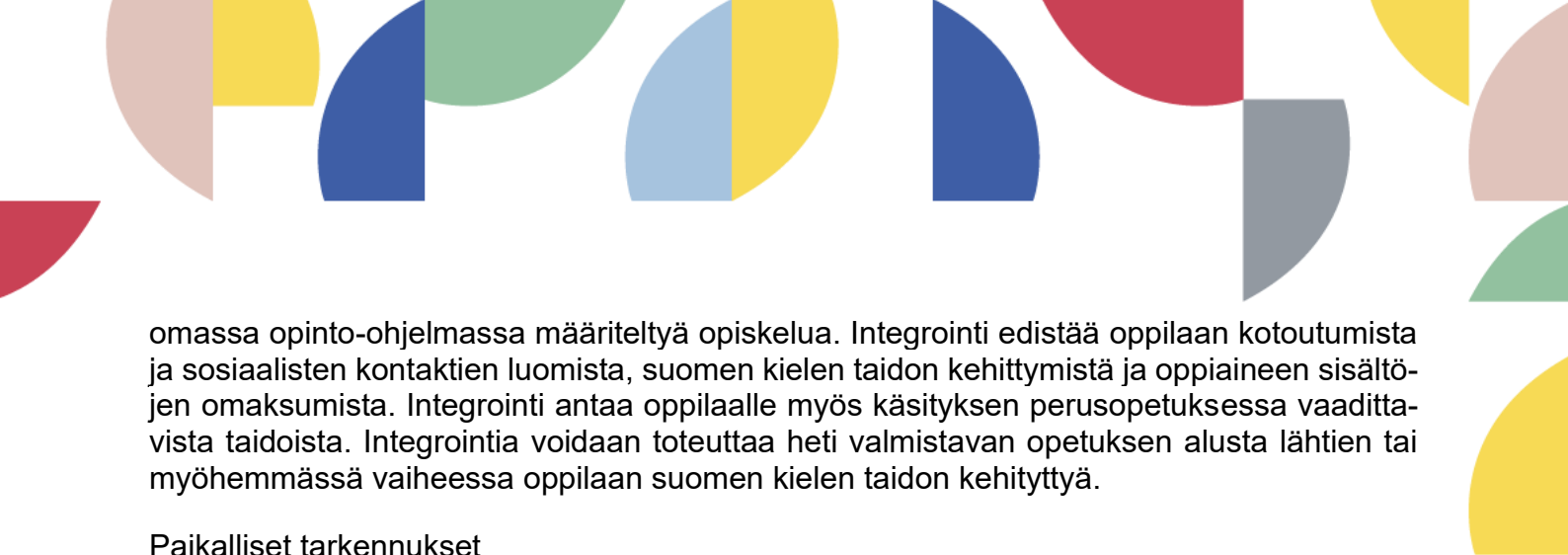
Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan tavoitekokonaisuuksittain tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvien tukitoimien avulla. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Valmistavan opetuksen oppilaille pyritään järjestämään yhteistä toimintaa esi- ja perusopetuksen oppilaiden kanssa. Tällaista toimintaa voivat olla esimerkiksi yhteiset pelit ja leikit, musiikkituokiot, esitelmät ja esitykset, retket ja tutustumiskäynnit sekä kummi- tai ystäväoppilastoiminta. Tarkoituksena on vahvistaa kulttuurienvälistä vuorovaikutusta ja tarjota oppilaille mahdollisuuksia laajentaa sosiaalisia kontaktejaan.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin opetusryhmiin. Integrointi on osa jokaisen valmistavan opetuksen oppilaan

omassa opinto-ohjelmassa määriteltä opiskelua. Integrointi edistää oppilaan kotoutumista ja sosiaalisten kontaktien luomista, suomen kielen taidon kehittymistä ja oppiaineen sisältöjen omaksumista. Integrointi antaa oppilaalle myös käsityksen perusopetuksessa vaadittavista taidoista. Integrointia voidaan toteuttaa heti valmistavan opetuksen alusta lähtien tai myöhemmässä vaiheessa oppilaan suomen kielen taidon kehityttyä.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Valmistava opetus toteutetaan lapsen tausta ja lähtökohdat huomioon ottaen esiopetuksen yleisten tavoitteiden mukaisesti. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita ovat Ajattelu ja oppiminen, Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, Monilukutaito, Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä Osallistuminen ja vaikuttaminen.

Esiopetuksen tavoitteena on edistää kasvua ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen, tarpeellisten tietojen ja taitojen kehittymistä sekä sivistystä, tasa-arvoisuutta ja elinikäistä oppimista. Ihmisenä kasvamisen, opiskelu ja työn teko sekä kansalaisena toimiminen edellyttävät nyt ja tulevaisuudessa laaja-alaista, tiedonalarajat ylittävää osaamista. Painopisteenä ovat kestävän elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Lasten laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan.

Lapsen identiteetin rakentumiselle on merkityksellistä, että hänen kulttuuriinsa kuuluvia asioita arvostetaan ja että ne näkyvät esiopetuksen arjessa. Valmistavassa opetuksessa tutustutaan lapsen omaan kulttuuriin ja historiaan. Suomen kielen oppimisen lisäksi yhteistyössä kodin ja huoltajien kanssa tuetaan ja edistetään lapsen oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Monikielisen lapsen kielimaailman tarkasteluun käytetään KieliPeda-työvälineen osiota 2. Kielitietoisien pedagogiikan ja suomen kielen oppijoiden tukena voidaan käyttää myös KieliVertailu - työvälinettä.

KieliVertailu | KieliVertailu

Valmistavan opetuksen tavoitteena on myös edistää lapsen kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Valmistavassa opetuksessa lapsi tutustuu Porvoon alueen kaksikielisyyteen ja suomen- ja ruotsinkieliseen kulttuuriin.

Toiminnan toteuttamisen tukena toimii kieli- ja kulttuuritietoisien varhaiskasvatuksen vuosikello.

Opetushenkilöstön yhteistyö lukuvuoden aikana

Opetushenkilöstön keskinäisen yhteistyön tavoitteena on oppia tuntemaan oppimisen polun eri vaiheiden tavoitteita ja käytäntöjä sekä ymmärtää mistä lapsi on tullut ja mihin menossa. Yhteistyöllä rakennetaan myös oppivaa yhteisöä ja kehitetään toimintakulttuuria.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöllä tavoitellaan yhteisen toimintakulttuurin kehittämistä ja lapsen nivelvaiheen madaltamista. Esiopetusyksikkö ja lähikoulu tekevät suunnitellusti yhteistyötä lukuvuoden aikana, jolloin kouluympäristö tulee lapsille tutuksi jo esiopetusvuoden aikana. Esiopetuksen lähikoulu ei välttämättä ole lapsen tuleva koulu ja siksi lapset pääsevät keväällä tutustumaan myös omaan tulevaan kouluunsa.

Perusopetukseen siirryttäessä tulee huolehtia siitä, että tieto lapsen edistymisestä ja valmiuksista siirtyy kouluun. Keväällä esiopetuksen henkilöstö ja tuleva koulu järjestävät palaverin, jossa lapsen opetuksen kannalta tarvittava tieto siirtyy kouluun. Valmistavassa opetuksessa olleen lapsen kohdalla huoltajien luvalla kouluun siirretään lapsen oppimissuunnitelma, johon on kirjattu keskeiset huomiot KITA-arvioinnista sekä KieliPedan osio 2 ja osion 3 lapsen kielitaidon tasoa vastaava lomake. Tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä aamu- että iltapäivätoiminnan kesken on kuvattu tarkemmin Porvoon kaupungin esiopetussuunnitelmassa ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen aikana oppilas pyritään integroimaan perusopetuksen ryhmiin. Integrointi voidaan aloittaa heti oppilaan aloittaessa valmistavassa opetuksessa.

Integrointi suunnitellaan jokaisen oppilaan kohdalla erikseen. Integrointi toteutetaan oppilaan opinto-ohjelman mukaisesti. Integroinnin tavoitteena on edistää suomen kielen oppimista ja suomalaiseseen koulujärjestelmään sopeutumista. Integroinnin tavoitteena on myös helpottaa tulevaa siirtymistä omaan kotiluokkaan / lähikouluun tai muihin jatko-opintoihin. Integrointi suunnitellaan valmistavan opetuksen opettajan ja koulun muiden opettajien sekä rehtorin yhteistyönä.

Integrointi tehdään mahdollisuuksien mukaan oppilaan tulevaan perusopetuksen luokkaan. Mikäli se ei ole mahdollista, integrointi pyritään tekemään oppilaan omaa ikätasoa vastaaviin opetusryhmiin.

Integroinnin määrä vaihtelee oppilaskohtaisesti. Integrointia on mahdollista tehdä jaksoissa tai päivän mittaisena, mikäli se sopii aikatauluun. Tavoitteena on kuitenkin, että jokainen oppilas olisi integroituna ainakin jossain oppiaineessa.

Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito (taso A1). Taitotaso A1 määritellään Kehittyvän kielitaidon asteikolla, joka on osa Opetussuunnitelman perusteiden 2014 tukimateriaalia. Opetus noudattelee soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita.

Valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelussa painottuvat oppilaan arkielämään ja välittömään elinpiiriin sekä suomalaiseen yhteiskuntaan ja ympäristöön liittyvät asiat. Opetus voidaan järjestää teemoittain tai moduuleittain, jolloin sanastolliset teemat liittyvät kielen rakenteellisiin ja vuorovaikutuksellisiin ulottuvuuksiin ja tukevat samalla monialaista opiskelua.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen / ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Esiopetuksen kielitietoisessa toiminnassa kiinnitetään jo lähtökohtaisesti huomiota ryhmän opetuskielen laatuun, jolloin toiminta ja opetus tukee kaikkien lasten kielen kehitystä. Valmistavassa opetuksessa olevan lapsen kohdalla korostuvat erityisesti suomi toisena kielenä opetuksen näkökulmat. Suomen kielen opetus ja lapsen äidinkielen oppimisprosessit

nivoutuvat kaikkiin esiopetuksen oppimiskokonaisuuksiin. Oma äidinkieli sekä suomen kielen oppiminen toisena kielenä rakentavat pohjaa lasten toiminnalliselle monikielisyydelle.

Oppiminen tapahtuu luonnollisissa tilanteissa ja vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa. Lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa vahvistetaan leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Ryhmässä tapahtuvan toiminnan lisäksi lapsella on oikeus saada ohjausta suomen kielen harjoitteluun pienryhmätilanteissa ja yksilöllisesti. Opetusta eriytetään jakamalla lapset tarkoituksenmukaisiin pienryhmiin sekä järjestetään suunnitelmallista ja tavoitteellista suomen kielen opetusta. Opetus on toiminnallista, monikanavaista ja leikinomaista sekä huomioi vahvasti osallisuuden tukemisen. Suomen kielen opetuksen tavoitteena on saavuttaa kehittyvä alkeiskielitaito (A1) KieliPeda-työvälineen 3.osiolla arvioituna. Oppimissuunnitelmaan kirjataan suomen kielen oppimisen yksilölliset tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat.

Kielellistä ja kuvallista tukea annetaan kaikissa päivittäisissä tilanteissa, kuten siirtymissä ja tilanteiden ennakkoinnissa, mm. päiväjärjestyksen ja selkeiden rutiinien muodossa. Asioita konkretisoidaan kuvilla, tavaroilla, erilaisilla materiaaleilla ja äänillä. Tukimateriaalina toiminnan toteuttamisessa on mm. Roihusten perhe -materiaali.

Porvoon kaupungin esiopetussuunnitelmassa kuvataan tarkemmin kielitietoista toimintaa, vieraskielisten ja monikielisten lasten suomen kielen tukemista.

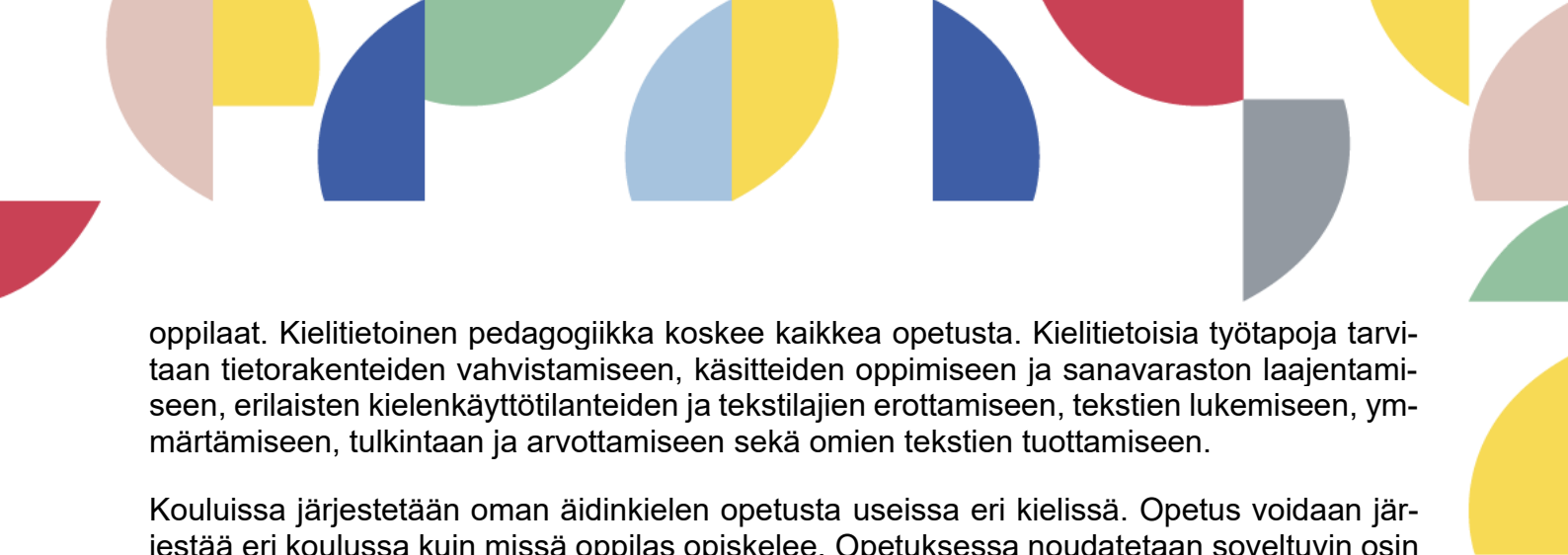
Oma äidinkieli

Vahva äidinkielen hallinta tukee lapsen identiteetin rakentumista ja luo pohjaa niin muiden kielten kuin uusien tietojen ja taitojen oppimiselle. Toiminnassa tehdään lapsen käyttämiä kieliä näkyviksi yhteistyössä huoltajien kanssa. KieliPeda- työvälineen osio 2 toimii pohjana keskustelulle monikielisen lapsen kielimaailmasta. Henkilöstö ja huoltajat pohtivat yhdessä toimintatapoja äidinkielen tukemiseksi. Yhteistyössä voidaan esimerkiksi sopia esiopetuksessa käsiteltävän teeman sanastoon tutustumisesta kotona äidinkielellä. Sovittuja toimintatapoja voidaan kirjata lapsen oppimissuunnitelmaan.

Esiopetuksessa voidaan järjestää vieraskielisille lapsille oman äidinkielen opetusta (1 opetustunti viikossa), mikäli samaa kieliryhmää edustavia lapsia on toimipaikassa neljä tai enemmän. Päiväkodinjohtaja vastaa opettajan rekrytoinnista. Johtaja ilmoittaa oman äidinkielen opetuksesta varhaiskasvatuksen asiantuntijalle, joka koordinoi opetuksen järjestämistä ja konsultoi tarvittaessa oman kielen opettajia opetuksen sisällön suunnittelussa. Päiväkodinjohtaja kirjaa oman äidinkielen opetuksen kielet ja opetustunnit vuosisuunnitelmaan. Ryhmän opettaja kirjaa oman äidinkielen opetuksen lapsen suunnitelmaan.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa käytetään kielitietoisien opetuksen työtapoja. Aikaa käytetään käsitteiden oppimiseen ja sanavaraston laajentamiseen. Kieltä harjoitellaan erilaisissa arjen vuorovaikutustilanteissa aluksi opettajan mallintamana ja myöhemmin itsenäisesti. Valmistavan opetuksen oppilaiden integroinnissa ja siirtymisessä perusopetukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota kielitietoiseen pedagogiikkaan, josta hyötyvät kaikki

oppilaat. Kielitietoinen pedagogiikka koskee kaikkea opetusta. Kielitietoisia työtapoja tarvitaan tietorakenteiden vahvistamiseen, käsitteiden oppimiseen ja sanavaraston laajentamiseen, erilaisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien erottamiseen, tekstien lukemiseen, ymmärtämiseen, tulkintaan ja arvottamiseen sekä omien tekstien tuottamiseen.

Kouluissa järjestetään oman äidinkielen opetusta useissa eri kielissä. Opetus voidaan järjestää eri koulussa kuin missä oppilas opiskelee. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin oman äidinkielen opetuksen opetussuunnitelmaa.

Oman äidinkielen opetus lasketaan osaksi valmistavan opetuksen tuntimäärää, mikäli se on osa oppilaan omaa opinto-ohjelmaa.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Paikalliset tarkennukset

Oppilaan opinto-ohjelmaan voidaan sisällyttää muiden kielten opintoja oppilaan kielellisten edellytysten mukaisesti. Vieraan kielen opinnot järjestetään Porvoon suomenkielisen perusopetuksen kieliohjelman mukaisesti. Erityisesti vuosiluokilla 1–6 on hyvä tarjota oppilaille mahdollisuuksia A1-kielen opiskeluun, jotta integroituminen perusopetukseen sujuisi joustavasti. Toisen kotimaisen kielen opiskeluun kannustetaan. Oppilaan edellytysten tai olemassa olevan kielitaidon perusteella oppilaalla saattaa olla mahdollisuuksia opiskella myös valinnaisia kieliä.

Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen / ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Esiopetus ja näin myös kuusivuotiaiden valmistava opetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet. Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laajalaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppimiskokonaisuudet esiopetuksessa:

- ilmaisun monet muodot
- kielen rikas maailma
- minä ja meidän yhteisömme
- tutkin ja toimin ympäristössäni
- kasvan ja kehityn.

Opetukselle asetettuja yhteisiä tavoitteita ja opetuksen sisältöjä sisältyy myös Porvoon digipolkuun, liikunnan vuosikelloon ja Porvoon kulttuuripolkuun.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Valmistavassa opetuksessa painotetaan luku- ja kirjoitustaidon oppimista ja se järjestetään oppilaan ikä huomioiden. Muu valmistava opetus suunnitellaan tukemaan luku- ja kirjoitustaidon omaksumista. Samoin myös oman äidinkielen opetus tukee luku- ja kirjoitustaidon kehittymistä. Tarvittaessa oppilas voi saada lisäksi muuta oppimisen ja koulunkäynnin tukea.

Kun oppilas siirtyy perusopetukseen, huolehditaan riittävästä tukitoimista. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa pidempään valmistavassa opetuksessa tai siirtyä opiskelemaan tavoitekokonaisuuksittain tai muiden hänelle soveltuvien tukitoimien turvin.

Reaaliaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Oppilaan opinto-ohjelmaan sisällytettävien oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aiemmat opinnot sekä tiedot ja taidot, jotka voivat liittyä oppilaan omaan kulttuuritautaan tai aikaisempaan asuinympäristöön. Opetettavat aineet ja niiden sisällöt valitaan niin, että oppilaan on mahdollista jatkaa opiskelua perusopetuksessa. Sisältöjen valinnassa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita soveltuvien osin. Valmistavan opetuksen aikana opetuksessa keskitytään erityisesti kunkin aineen keskeiseen sanastoon, käsitteistöön ja työtapoihin. Oppilas tutustuu eri oppiaineille tyypillisiin teksteihin ja tekstilajeihin, ja häntä ohjataan tulkitsemaan ja tuottamaan tekstejä itse.

Oppilaan suomen kielen taidon ja tiedollisten valmiuksien perusteella oppilas voi opiskella oppiaineita myös integroituna perusopetuksen opetusryhmässä. Tällöin oppilas opiskelee ensisijaisesti valmistavan opetuksen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaan opinto-ohjelmaan voi myös sisältyä perusopetuksen oppimäärän mukaisia opintoja. Nämä opinnot hyväksi luettaisiin oppilaan siirtyessä myöhemmin perusopetuksen oppilaaksi.

Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää muiden oppiaineiden sisältöjen omaksumista, vaikka suomen kielen taidossa olisi vielä puutteita. Tästä syystä oppilaan omalla äidinkielellä annettua tukea pyritään järjestämään valmistavan opetuksen yhteydessä mahdollisuuksien mukaan.

Taide- ja taitoaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen aikana oppilas osallistuu samojen taide- ja taitoaineiden opiskeluun kuin hänen ikätasonsa oppilaat perusopetuksessa. Opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilas kyseisten aineiden keskeisiin työskentelytapoihin, menetelmiin ja käsitteistöön ja tarjota samalla valmiudet opiskella näitä aineita perusopetuksessa.

Tavoitteiden ja sisältöjen valinnassa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelmaa soveltuvien osin. Taide- ja taitoaineiden opiskelu on tärkeää vastapainoa vaativalle kielenopiskelulle ja antaa oppilaalle mahdollisuuden käyttää taitojaan, lahjakkuuttaan ja luovuuttaan.

Integrointi perusopetuksen ryhmiin on suositeltavaa erityisesti taide- ja taitoaineissa. Perusopetukseen integroituna oppilas opiskelee kuitenkin ensisijaisesti valmistavan opetuksen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voidaan sisällyttää myös

perusopetuksen oppimäärän mukaisia opintoja, jotka hyväksi luetaan oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Toimintakulttuuri ja sen periaatteet

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Esiopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat esiopetusta koskevat säädökset sekä opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa suunnitelmissa määritellyt arvot, oppimiskäsitys sekä esiopetusta koskevat tavoitteet. Sitä muovaavat myös johtamisrakenteet ja käytännöt, henkilöstön ammattitaito sekä käytettävissä olevat tilat, välineet ja materiaalit.

Yhteisön toimintakulttuurin tulee edistää oppimista ja tukea jokaisen hyvinvointia. Toimintakulttuuri näkyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa, ilmapiirissä sekä pedagogisissa käytännöissä, jotka vaikuttavat aina lasten kohtaamaan esiopetuksen laatuun. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakulttuurissa on keskeistä inklusiivisuus ja toiminnan kieli- ja kulttuuritietoisuus. Inklusiivinen toimintakulttuuri edistää lasten oppimista ja osallisuutta, sekä vastaa kaikkien lasten yksilöllisiin tarpeisiin. Kieli- ja kulttuuritietoinen toiminta tukee kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Lapsiryhmässä edustettuna olevat kielet, kulttuurit ja katsomukset näkyvät esiopetuksen toiminnassa.

Kielitietoisen toiminnan ja oppimisympäristön arviointiin ja kehittämiseen käytetään Kielipe-dan osiota 1 jokaisessa opetusryhmässä.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Porvoon suomenkielisessä perusopetuksessa on valittu kolme paikallista toimintakulttuurin painotusta: toimiva vuorovaikutus ja kannustava ilmapiiri, hyvinvointi ja turvallinen arki sekä yhdessä tekeminen, suunnitteleminen, oppiminen ja kehittäminen. Nämä painotukset ohjaavat myös perusopetukseen valmistavaa opetusta. Valmistavassa opetuksessa kannustava ilmapiiri rohkaisee suomen kielen käyttöön arjen vuorovaikutustilanteissa. Yhteisen toiminnan avulla harjoitellaan koulunkäyntirutiineja ja kehitetään oppilaiden opiskelutaitoja. Kaikessa toiminnassa hyödynnetään oppilaiden kielellistä osaamista ja kulttuurisia erityispiirteitä.

Kielitietoisessa koulussa arvostetaan kaikkia koulussa opiskeltavia ja oppilaiden käyttämiä kieliä. Eri kielet näkyvät eri oppitunneilla luontevasti, tunnistetaan eri kieliin kohdistuvia asenteita ja keskustellaan niistä. Lisäksi annetaan mahdollisuuksia oppilaiden omien kielisten resurssien laajentamiseen. Kielitietoisessa koulussa tehdään konkreettisia kielitekoja, esimerkiksi vietetään kielten päiviä/viikkoa, jolloin esitellään eri kieliä. Lisäksi voidaan järjestää kieliesittelyjä.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsestä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, välineitä, yhteisöjä ja käytäntöjä, jotka tukevat lasten kehitystä, vuorovaikutusta ja oppimista. Esiopetuksessa keskeistä on varhaiskasvatuksen pedagogiikka ja oppimisympäristöt tarjoavat mahdollisuuksia monipuolisten työtapojen käyttöön, jotka perustuvat leikkiin, liikkumiseen, taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen sekä tutkimiseen. Lasten osallisuus huomioidaan oppimisympäristöjen kehittämisessä. Esiopetusryhmät, joissa valmistavaa opetusta järjestetään, voivat sijaita päiväkodin tiloissa tai koulujen kanssa samoissa tiloissa. Oppimisympäristöinä käytetään monipuolisesti sisä- ja ulkotiloja, lähiluontoa, rakennettua ympäristöä sekä digitaalisia ympäristöjä.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

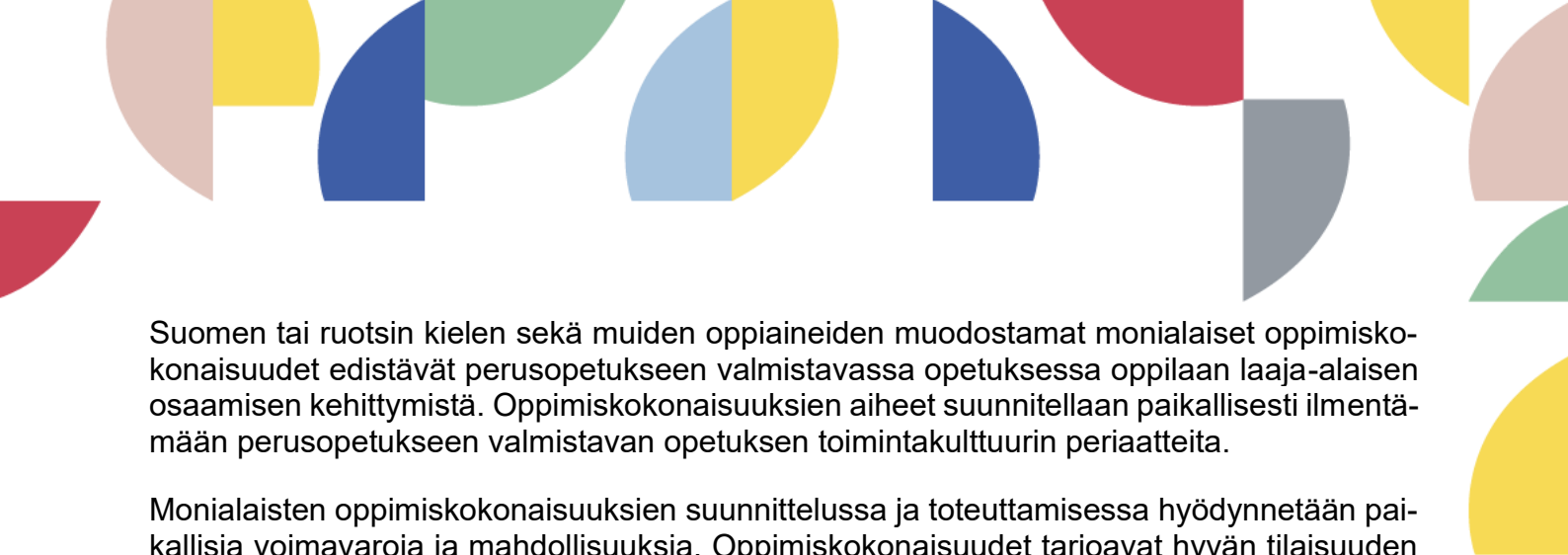
Valmistavassa opetuksessa opiskelu ja oppiminen ovat sidoksissa oppilaan lähtökohtiin. Oppilasta autetaan kehittämään opiskelutaitojaan. Häntä ohjataan itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun sekä annetaan valmiuksia perusopetuksessa tarvittaviin työtapoihin, kuten pari- ja tiimityöskentelyyn. Tieto- ja viestintätekniikan käyttö on olennainen osa opiskelua.

Opiskelu ja työtavat valmistavassa opetuksessa ovat kokemuksellisia ja toiminnallisia. Eri-laiset oppimisympäristöt rikastavat opiskelua, ja niitä hyödynnetään annettujen resurssien puitteissa. Niiden avulla edistetään oppilaan kotoutumista ja tutustumista lähiympäristöön ja suomalaiseen kulttuuriin.

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Paikalliset tarkennukset

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Valmistavassa opetuksessa suomen kielen opiskelu yhdistyy luontevasti muiden oppiaineiden opiskeluun. Kaikkien oppiaineiden opetuksessa käytetään kielitietoisia menetelmiä. Muiden oppiaineiden sisältöjä opiskellaan soveltuvien osien, mikä tukee monialaisten kokonaisuuksien opiskelua ja mahdollistaa opiskelun eheyttämisen yli oppiainerajojen. Opiskeltavia kokonaisuuksia tarkastellaan oppilaan elämän kannalta merkityksellisistä näkökulmista, mikä antaa oppilaalle aineksia oman maailmankuvansa jäsentämiseen, tarkasteluun ja laajentamiseen.

Oppilaat osallistuvat monialaisten oppimiskokonaisuuksien työstämiseen. Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan niin, että ne tukevat sekä suomen kielen omaksumista että muiden oppiaineiden oppimista ja toisaalta tukevat oppilaiden kotoutumista. Valmistavan opetuksen oppilailla on mahdollisuus osallistua koko koulun yhteisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskeluun tai heille voidaan luoda omia oppimiskokonaisuuksia. Valmistavan opetuksen opettajat päättävät yhteisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisesta lukuvuoden alussa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa hyödynnetään alueen kulttuurisia ja luontoon, ympäristöön tai elinkeinoelämään liittyviä mahdollisuuksia sekä pyritään toimimaan monipuolisesti yhteistyössä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutus kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritetty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotouttamissuunnitelmaa.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Jokaiselle valmistavaan opetukseen osallistuvalla lapsella laaditaan oppimissuunnitelma varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmässä. Oppimissuunnitelmaan kirjataan, missä sisällöissä lapsi osallistuu esiopetusryhmän opetukseen ja missä sisällöissä on yksilölliset tavoitteet, kuten suomen kielen opetuksen tavoitteet sekä sen sisällöt ja opetuksen toteutustavat. Lapsikohtainen tuki kirjataan myös oppimissuunnitelmaan.

Toiminnan tavoitteita asetettaessa ja sisältöjä valittaessa otetaan huomioon lapsen kokonaistilanne – kokemustausta, oman äidinkielen hallinta, kielten rakenteiden erilaisuus ja perheen kulttuuritausta. Tässä hyödynnetään Kielipedan osioita 2. ja 3. Suunnitelmaa laadittaessa keskeistä on huomioida lapsen vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Erityistä huomiota kiinnitetään oppiainekohtaisiin tavoitteisiin. Valmistavassa opetuksessa oppilas opiskelee tavallisesti perusopetuksen oppimääriä soveltuvin osin, mutta oppilaalla saattaa olla edellytyksiä opiskella jotakin oppiainetta perusopetuksen oppimäärän tavoitteiden mukaan. Perusopetuksen oppimäärän mukainen opiskelu kirjataan aina oppilaan opinto-ohjelmaan.

Opinto-ohjelma laaditaan Wilmassa olevaan opinto-ohjelmapohjaan. Oppilaalle avataan opinto-ohjelmalomake heti oppilaan aloitettua valmistavassa opetuksessa. Opinto-ohjelmaa täydennetään ja tarkistetaan säännöllisesti, esimerkiksi oppimiskeskustelujen yhteydessä, lukukauden tai jakson vaihtuessa ja aina tarvittaessa. Tiedot siirretään edelleen oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Oppilaan hyvinvointi ja oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat osa laadukasta toimintaa ja kuuluvat kaikille sitä tarvitseville. Tuen tarpeen ilmetessä järjestetään toiminnassa tarkoituksenmukaista tukea, joka riittävän varhaisessa vaiheessa ja oikein kohdennettuna voi ehkäistä lapsen ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista. Tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa tehdään yhteistyötä lapsen, huoltajan, ryhmän henkilöstön, varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Lapsen tarvitsema tuki järjestetään osana valmistavan opetuksen päivittäistä toimintaa. Tuki voi olla ryhmäkohtaista ja/tai lapsikohtaista.

Oppimisen ja opetukseen osallistumisen tuen ja hyvinvointia tukevien järjestelyjen ja toimintatapojen tarkempi kuvaus paikallisessa esiopetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja tuetaan oppilaan kotoutumista. Valmistava opetus valmentaa toimimaan yhteistyössä eri kulttuurien ja etnisten ryhmien kanssa. Erityisesti tuetaan kontaktien luomista valtaväestön edustajien kanssa. Valmistavassa opetuksessa edistetään oppilaiden keskinäisiä ja oppilaiden ja koulun aikuisten välisiä toista arvostavia ja kunnioittavia suhteita. Kiusaamista,

väkivaltaa, syrjintää tai rasismia ei sallita kouluyhteisössä, ja näiden ilmiöiden mahdolliseen esiintymiseen puututaan välittömästi ja oikeudenmukaisesti.

Oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen käsittää oppimisen ja koulunkäynnin tuen lisäksi myös kodin ja koulun yhteistyön, opiskeluhuollon ja opiskelun ohjaamisen.

Valmistavan opetuksen oppilaalla on oikeus opetussuunnitelman mukaisiin tukitoimiin.

Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhteisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Paikalliset tarkennukset

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Valmistavan opetuksen oppilailla on tarvittaessa mahdollisuus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukea samoin periaattein kuin perusopetuksen oppilailla. Tuen tarpeen varhainen kartoittaminen ja tukitoimien nopea aloittaminen on tärkeää. Tuen tarpeen kartoittaminen pyritään tekemään oppilaan vasta kehittymässä olevasta suomen kielen taidosta huolimatta. Tuen tarvetta kartoitettaessa huomioidaan, että edistyminen toisen kielen oppimisessa tai toisella kielellä opiskeltavissa oppiaineissa on eri oppijoilla ajallisesti hyvin yksilöllistä.

Valmistavan opetuksen oppilaille annetaan tarvittaessa ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta tai erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunnitellaan yhdessä erityisopettajan kanssa. Mikäli ryhmäkohtaiset tukitoimet eivät ole riittäviä, siirrytään oppilaskohtaisiin tukitoimiin opetussuunnitelman kuvaamalla tavalla.

Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Lapsen kasvun ja oppimisen tukemiseksi henkilöstö ja huoltajat tekevät yhteistyötä. Henkilöstön vastuulla on luoda ja ylläpitää vuorovaikutuksellisia yhteistyömuotoja. Huoltajien kanssa keskustellaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tavoitteista, suomalaisesta kasvatuskulttuurista sekä huoltajien toiveista lapsen oman kielellisen taustan ja kotikulttuurin huomioon ottamisesta. Huoltajien kanssa sovitaan miten he itse voivat auttaa ja tukea lasta sopeutumaan uuteen ympäristöön. Myös huoltajia tuetaan tutustumisessa esiopetuksen toimintaan ja arkeen. Tulkkia käytetään apuna keskusteluissa. Päivittäisissä kohtaamisissa ja lapsen opetuksesta kerrottaessa voidaan käyttää myös kuvia apuna. Valmistavassa opetuksessa olevan lapsen perhe saattaa olla myös kaupungin kotoutumispalveluiden ja/tai hyvinvointialueen maahanmuuttajien sosiaalipalveluiden asiakas. Tarvittaessa tämä huomioidaan monialaisen yhteistyön ja opiskeluhuollon toteuttamisessa. Valmistavan opetuksen aloituksessa voi mukana olla perheen ja henkilöstön tukena myös varhaiskasvatuksen asiantuntija.

Vanhempainkeskustelujen lisäksi tärkeitä yhteistyön muotoja ovat vanhempainillat, joita voidaan tarvittaessa järjestää erikseen maahanmuuttajataustaisille perheille. Myös vanhempainilloissa tulee huomioida huoltajien osallisuus tulkkipalveluita käyttämällä. Perheitä kannustetaan osallistumaan yhteisiin tapahtumiin ja projekteihin sekä vanhempaintoimintaan. Ryhmän toiminnassa eri kulttuureihin tutustuessa tehdään yhteistyötä perheiden kanssa hyödyntäen heidän asiantuntemustaan.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä on tärkeää perheen kieli- ja kulttuuritaustan huomiointi ja arvostava suhtautuminen vanhemmuuteen eri kulttuureissa. Perheille tarjotaan riittävästi tietoa koulun arjesta, valmistavassa opetuksessa opiskelusta, oppilaan opinto-ohjelmasta, opetuksen sisällöistä, tavoitteista ja arvioinnista, oppilaan edistymisestä, perusopetukseen siirtymisestä ja jatko-opintomahdollisuuksista. Vanhempainkeskustelujen ja kehityskeskustelujen lisäksi tärkeitä yhteistyön muotoja ovat vanhempainillat, joita voidaan tarvittaessa järjestää erikseen maahanmuuttajataustaisille perheille. Perheitä kannustetaan osallistumaan koulun yhteisiin tapahtumiin ja projekteihin sekä vanhempaintoimintaan.

Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisuja opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisuja oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollon. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoollon. Opiskeluhoollotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoollon toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoollotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioitettava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Opiskeluhoollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollon. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain

edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhuoltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhuoltoa. Opiskeluhuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhuoltotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Opiskeluhuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa. Valmistavan opetuksen opiskeluhuolto järjestetään ja toteutetaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin perusopetuksen oppilaille annettava opiskeluhuolto. Opiskeluhuoltoa määrittäviä tärkeitä periaatteita ovat oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus ja kunnioittava vuorovaikutus. Opiskeluhuollon laadun ja osallisuuden toteutumiseksi käytetään tarvittaessa tulkitsemispalveluita. Valmistavan opetuksen opiskeluhuollossa korostuu monialaisen yhteistyön tärkeys. Opiskeluhuolto järjestetään perusopetus- ja lukio-koulutuspalveluiden sekä hyvinvointialueiden ja maahanmuuttajapalveluiden kanssa yhteistyössä, ja työ sisältää myös oppilaan ja perheen ohjaustoimintaa.

Paikalliset tarkennukset

Opetuksen järjestäjän laatima opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa tarkemmin opiskeluhuollon osuudet esi- ja perusopetuksen sekä perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmissa.

Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Paikalliset tarkennukset

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Alkupalaveri

Oppilaan aloittaessa valmistavassa opetuksessa pidetään alkupalaveri. Palaverissa on tärkeää muodostaa luottamukselliset välit huoltajan kanssa. Alkupalaverin kutsuu koolle valmistavan luokan opettaja / luokanopettaja, jonka luokassa oppilas suorittaa valmistavan opetuksen. Palaveriin osallistuvat oppilas, huoltajat, tulkki ja mahdollisuuksien mukaan myös valmistavan luokan ohjaaja / perusopetuksen koulunkäynninohjaaja.

Alkupalaverissa opettaja täyttää valmistavassa opetuksessa aloittavan oppilaan perustietolomakkeen tulkin avustuksella. Opettaja pyytää oppilaan mahdollisista aiemmista koulutuksista kopiot. Opettaja vie perustietolomakkeesta kopion koulusihteerille.

Alkupalaverin sisällöt

- perusopetuslain pääkohdat ja suomalainen koulutusjärjestelmä
- perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma
- säännöt
- koulun ja valmistavan opetuksen esittely
- koulukuljetusperiaatteet
- poissaolokäytännöt
- kodin ja koulun yhteistyö (Wilma)
- lukujärjestys ja kotitehtävät
- mahdolliset muut asiat

Muu oppilaanohjaus

Valmistavaan opetukseen sisältyy monipuolista ohjaustoimintaa, joka tukee oppilaan koulunkäyntiä sekä arjen hallintaa. Oppilasta ohjataan erilaisten työskentelymenetelmien käyttöön ja hänelle annetaan valmiuksia toimia sekä yksilö- että ryhmätyöskentelyssä. Ohjaus tukee oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, kuten vuorovaikutustaitoja, oppimaan oppimista ja kulttuurista ymmärrystä. Lisäksi oppilaalle tarjotaan tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä ja eri jatko-opintomahdollisuuksista. Tavoitteena on tukea oppilasta siirtymässä perusopetukseen ja myöhemmin toisen asteen opintoihin.

Oppilaan ohjauksesta vastaa ensisijaisesti valmistavan opetuksen opettaja. Yläkoulussa opinto-ohjaaja osallistuu tarvittaessa valmistavan opetuksen ryhmien ohjaukseen. Yläkouluikäisillä valmistavan opetuksen oppilailla on mahdollisuus opinto-ohjaajan henkilökohtaiseen ohjaukseen.

Jatko-opintoihin ohjaus valmistavan opetuksen jälkeen

Kaikki valmistavan opetuksen oppilaat ohjataan yksilöllisesti jatko-opintoihin oppilaan osaamisen, kielitaidon ja elämäntilanteen perusteella. Porvoossa oppilaat opiskelevat pääsääntöisesti lasten perusopetuksessa siihen saakka, kunnes he täyttävät 17 vuotta. Tämän jälkeen tarjolla on vaihtoehtoisia opintopolkuja:

- **Lasten perusopetuksen jatkaminen:** Oppilas voi jatkaa lasten perusopetuksessa jopa 18-vuotiaaksi asti, mikäli se on tarkoituksenmukaista.
- **Aikuisten perusopetus:** Oppilas voi siirtyä aikuisten perusopetukseen sen vuoden syyslukukaudesta alkaen, jolloin hän täyttää 17 vuotta. Poikkeustapauksissa siirtyminen voi tapahtua jo 16-vuotiaana.
- **Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA):** Mikäli oppilaan kielitaito on riittävä, hän voi hakeutua TUVA-koulutukseen, joka valmentaa toisen asteen opintoihin.
- **Ammatillisen koulutuksen osat:** Oppilas voi hakeutua suorittamaan yksittäisiä ammatillisen tutkinnon osia, mikäli hänen aiempi koulutustaustansa ja kielitaitonsa sen mahdollistavat.
- **Kansanopistojen opinnot:** Oppilas voi hakeutua kansanopistojen tarjoamaan "kansanopistovuosi oppivelvollisille" -koulutukseen, joka tukee jatko-opintoihin valmistautumista.

Yhteistyö oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen

Valmistavan opetuksen opettaja suunnittelee oppilaan siirtymisen perusopetukseen yhteistyössä huoltajien, erityisopettajan sekä muiden oppilasta opettavien opettajien ja tarvittaessa opiskeluhuollon henkilöstön kanssa. Siirtymävaiheissa valmistavan opetuksen opettaja huolehtii tietojen siirtymisestä oppilaan uudelle opettajalle.

Oppilas voidaan siirtää perusopetuksessa ikäkauttaan alemmalle vuosiluokalle, mikäli hänen kielitaitonsa tai muu osaamisensa ei vielä riitä oman ikäluokan opetussuunnitelman mukaiseen opiskeluun. Tällöin voidaan harkita esimerkiksi kahden vuosiluokan alennusta, jos se tukee oppilaan oppimista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tällaisessa tilanteessa koulun rehtori tekee asiasta hallinnollisen päätöksen huoltajan hakemuksesta. Päätöksen tulee perustua oppilaan yksilölliseen tilanteeseen ja sisältää selkeät pedagogiset perustelut.

Suunnitelma kasvatustakeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluuympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustakeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatustakeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatustakeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustakeskustelua käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustakeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustakeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapa-linjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Paikalliset tarkennukset

Opetuksen järjestäjä on laatinut suunnitelman työrauhan turvaamisesta ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumisesta. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan tätä koulutuksen järjestäjän yhteistä suunnitelmaa, joka on osa perusopetuksen ja esiopetuksen opetussuunnitelmaa.

Yhteistyö muiden tahojen kanssa Porvoon kaupungissa

Valmistava opetus toimii tiiviissä yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Opiskeluhuollon toteuttamisessa yhteistyötahona on usein Porvoon kotoutumispalvelut. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa yhteistyötä voidaan tehdä esimerkiksi Porvoon musiikkiopiston, taidekoulun tai luontokoulun kanssa. Opiskelussa ja kotoutumisessa tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat myös kirjasto, nuorisopalvelut, seurakunta sekä erilaiset yhdistykset ja seurakuntat. Oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi oppilaille pyritään mahdollisuuksien mukaan löytämään harrastusmahdollisuuksia, jolloin yhteistyö erilaisten urheilu- ja harrastusseurojen kanssa on tärkeää.

Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolistä. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Esiopetuksessa tavoitteet ja arviointi kohdistuvat ensisijaisesti opetukseen. Lasten kielitaidon kehittymistä seurataan ja kartoitetaan. Esiopetuksen henkilöstö kerää tietoa lapsen kielitaidosta havainnoimalla ja dokumentoimalla lapsen vuorovaikutusta ja osallisuutta erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Kielipeda-työvälineen osiota 3. päivitetään säännöllisesti. Esiopetusryhmän opettaja tekee KITA-arvioinnit valmistavassa opetuksessa oleville lapsille ennen tiedonsiirtoa kouluun. KITA on esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheeseen soveltuva kielen taidon arviointimateriaali, jonka tarkoituksena on selvittää sen hetkinen kielitaidon taso.

Henkilöstön jatkuva toiminnan arviointi antaa palautetta siitä, miten toiminta vastaa lapsen tarpeisiin ja edistää oppimista. Lapsen oppimissuunnitelmaa päivitetään aina tarvittaessa ja suunnitelman toteutumista arvioidaan huoltajien kanssa keväällä.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Arviointi on säännöllistä ja sen tarkoituksena on antaa kuva oppilaalle hänen edistymisestään ja taitojensa kehittymisestä. Oppilasta ohjataan myös itsearviointiin. Valmistavan opetuksen aikana oppilaalle muodostuu realistinen kuva perusopetuksen vaatimuksista, ja hän oppii suhteuttamaan omia taitojaan perusopetuksen vaatimuksiin. Huoltajille kerrotaan arviointikäytännöistä esimerkiksi vanhempaintapaamisissa.

Oppilasta arvioivat yhteistyössä häntä opettavat opettajat jatkuvan havainnoinnin ja näyttöjen perusteella.

Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Paikalliset tarkennukset

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistava opetus

Esiopetusikäisille on oma todistus pohja perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen ei tule arviointia vaan siinä kuvataan lapsen saaman opetuksen yleisiä tavoitteita ja sisältöjä sekä valmistavan opetuksen laajuus.

Valmistavan opetuksen järjestäminen perusopetuksessa

Välitodistus

Lukukauden päättyessä oppilaalle annetaan välitodistus, mikäli sen antaminen katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Välitodistus voidaan antaa 5.–9. luokkalaisille valmistavan opetuksen oppilaille lukukauden päätteeksi tai 1.–9. luokkien valmistavan opetuksen oppilaille lukuvuosiarvioinnin yhteydessä, jos oppilas jatkaa seuraavana lukuvuotena valmistavassa opetuksessa. Väliarviointi on sanallista, oppilaan itsearviointiin edellytyksiä kehittävää ja yhdenmukainen perusopetuksen sanallisen arvioinnin kanssa. Välitodistuksen tavoitteena on antaa tietoa oppilaan edistymisestä sekä valmistaa oppilasta valmistavan opetuksen päättövaiheen arviointiin.

Välitodistuksessa arvioidaan

- edistymistä suomen kielen opinnoissa
- edistymistä niissä oppiaineissa, joissa opettaja katsoo arvioinnin olevan mahdollista

Välitodistukseen sisältyy opettajien yhdessä laatima sanallinen arvio oppilaan opiskelun ja edistymisen kokonaistilasta.

Osallistumistodistus

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle annetaan osallistumistodistus. Todistuksessa kuvataan sanallisesti oppilaan edistymistä. Edistyminen eri oppiaineissa arvioidaan sanallisesti asteikolla: tavoitteet saavuttamatta – tavoitteet saavutettu osittain – tavoitteet saavutettu melko hyvin – tavoitteet saavutettu hyvin – tavoitteet saavutettu kiitettävästi.

Osallistumistodistukseen merkitään

- oppilaan valmistavan opetuksen alkamis- ja päättymispäivä
- valmistavan opetuksen laajuus
- opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö sekä se, minkä vuosiluokan oppimäärää oppilas on pääasiassa opiskellut

Oppimäärän kohdalle lisätään maininta soveltuvien osien erottamiseen suoritusten perusopetuksen oppimäärän opiskelusta. Todistuksessa arvioidaan vain ne oppiaineet, jotka oppilaan ikä- ja tasolla arvioidaan perusopetuksessa. Kaikki valmistavan opetuksen oppilaat saavat arvioinnin suomen toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineesta. Todistukseen merkitään lisäksi, mitä oppiaineita oppilas on opiskellut perusopetukseen integroituna.

Osallistumistodistukseen kirjataan myös tieto, mikäli oppilas on suorittanut valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisia oppimääriä. Kirjausmalli: Oppilas on suorittanut erityisessä tutkinnossa perusopetuksen vuosiluokan 7 kotitalouden opinnot ja saanut siitä erillisen todistuksen.

Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksi lukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Paikalliset tarkennukset

Oppilas voi suorittaa erityisessä tutkinnossa perusopetuksen oppiaineita valmistavan opetuksen aikana, mikäli se on oppilaan edun mukaista. Suoritukset tehdään oppilaan omassa koulussa.

Erityisen tutkinnon suorittaminen voi olla tarpeen, jos oppilas opiskelee vuosiluokan 7 tai 8 mukaisesti oppiaineita, joiden yhteinen opetus päättyy tällöin. Suoritetuista oppiaineista annetaan arviointi erityisen tutkinnon todistuksessa. Tällöin voi olla kyseessä todistus

- perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta,
- osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä tai
- perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.